

DUNYO XALQLARI MIFLARI: MADANIY XOTIRA VA MA'NAVIY MEROS IFODASI.

Mutalova Sug'diyona

Turan International University talabasi.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.19441639>

Annotatsiya.

Mazkur ilmiy maqolada dunyo xalqlari miflari, ularning kelib chiqishi, rivojlanish bosqichlari hamda jamiyat hayotidagi o'rni keng tahlil qilinadi. Turli xalqlar mifologiyasi o'rtasidagi o'xshashlik va farqlar ochib berilib, miflarning madaniy meros sifatidagi ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, miflarning zamonaviy tafakkur va adabiyotga ta'siri ilmiy asosda izohlanadi.

Аннотация.

В данной научной статье рассматриваются мифы народов мира, их происхождение, этапы развития и роль в общественной жизни. Анализируются сходства и различия мифологических систем различных народов, а также раскрывается значение мифов как культурного наследия. Особое внимание уделяется влиянию мифов на современное мышление и литературу.

Abstract.

This scientific article examines the myths of the peoples of the world, their origins, stages of development, and role in social life. It analyzes similarities and differences among mythological systems of various cultures and highlights the importance of myths as cultural heritage. The study also explores the influence of myths on modern thought and literature.

Mifologiya insoniyat tarixining eng qadimiy qatlamlaridan biri bo'lib, u xalqning dunyoqarashi, e'tiqodi va hayot tarzini o'zida aks ettiradi. Miflar orqali qadimgi inson tabiat hodisalarini tushuntirishga, hayot mazmunini anglashga va jamiyatda tartib o'rnatishga harakat qilgan. Shuning uchun ham miflar nafaqat badiiy asar, balki muhim tarixiy va madaniy manba sifatida qaraladi.

Asosiy qism.

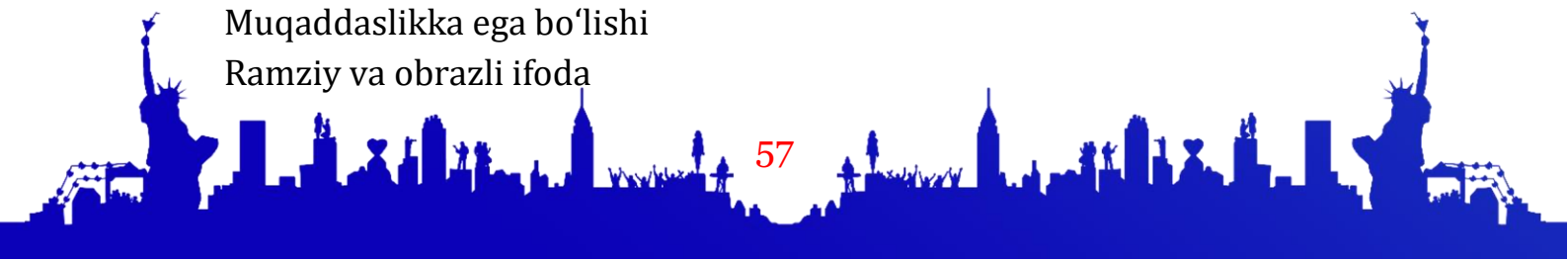
1. Mif tushunchasi va uning mohiyati.

"Mif" so'zi qadimgi yunon tilidan olingan bo'lib, "rivoyat", "hikoya" degan ma'nolarni anglatadi. Miflar ko'pincha ilohiy kuchlar, qahramonlar, tabiat hodisalari va olamning yaratilishi haqida hikoya qiladi. Ular ilmiy tushunchalar paydo bo'lmagan davrda inson tafakkurining mahsuli sifatida yuzaga kelgan.

Miflarning asosiy xususiyatlari:

Muqaddaslikka ega bo'lishi

Ramziy va obrazli ifoda

Og'zaki an'anaga asoslanishi

Jamiyat ongini shakllantirishdagi roli

2. Dunyo xalqlari miflarining umumiy va o'ziga xos jihatlari.

Dunyo xalqlari mifologiyasi turlicha bo'lsa-da, ular orasida umumiy motivlar mavjud:

Umumiyliklar:

Olamning yaratilishi haqidagi miflar (kosmogonik miflar)

Qahramonlik miflari

Tabiat hodisalarini tushuntiruvchi rivoyatlar

Yaxshilik va yomonlik kurashi

Farqlar:

Geografik muhitga bog'liqlik

Diniy e'tiqodlar ta'siri

Tarixiy rivojlanish darajasi

Masalan, qadimgi yunon mifologiyasida xudolar insonlarga o'xshash tasvirlangan bo'lsa, sharq mifologiyasida ular ko'proq ilohiy va mutlaq kuch sifatida qaraladi.

3. Miflarning jamiyat hayotidagi o'rni

Miflar qadimgi jamiyatda quyidagi vazifalarni bajargan:

Tabiat hodisalarini tushuntirish

Axloqiy me'yorlarni shakllantirish

Ijtimoiy tartibni mustahkamlash

Tarbiyaviy vosita sifatida xizmat qilish

Shuningdek, miflar orqali avloddan-avlodga o'tuvchi qadriyatlar, urf-odatlar va an'analar saqlanib qolgan.

4. Miflarning zamonaviy ahamiyati.

Bugungi kunda miflar o'z ahamiyatini yo'qotmagan. Ular:

Adabiyot va san'atda ilhom manbai

Psixologiya va falsafada tadqiqot obyekti

Milliy o'zlikni anglash vositasi

Ko'plab yozuvchilar va san'atkorlar o'z asarlarida mifologik obrazlardan keng foydalanadilar. Bu esa miflarning zamonaviy madaniyatdagi o'rnini yanada mustahkamlaydi.

Xulosa.

Dunyo xalqlari miflari insoniyatning umumiy madaniy xotirasini aks ettiradi. Ular orqali biz qadimgi insonlarning dunyoqarashi, qadriyatlari va hayotga munosabatini anglaymiz. Miflar nafaqat tarixiy meros, balki bugungi kun

tafakkurini boyituvchi muhim manbadir. Shuning uchun ularni o'rganish va saqlash dolzarb vazifalardan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mircea Eliade – Mif va haqiqat
2. Joseph Campbell – Qahramonning ming yuzi
3. Claude Lévi-Strauss – Struktural antropologiya
4. A. N. Afanasyev – Slavyan mifologiyasi
5. E. M. Meletinskiy – Mifologiya nazariyasi
6. O'zbek xalq og'zaki ijodi namunalar to'plami

